

השבת של רבי נחמן מברסלב

ויסב אלקים את העם ... (שמות יג, יח)

זוהי בחינת גודל הטלטולים והיסורים שצריכין לסבל קדם שבאין לארץ ישראל וצריכים לסבב בכמה דרכים קדם שבאין לארץ ישראל וכמו שכתוב (שמות יג, יח): ויסב אלקים וכו', והכל הוא בשביל קבוץ הנדחים. כי איתא בכתבי האר"י ז"ל (פרי עץ חיים שער ק"ש פ"ג) בכוונות: והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ וכו' שבכל מקום בעולם שאחד מישראל נדחה לשם בגלות בארבע כנפות הארץ נחשב כאילו כל ישראל גלו לשם ועל ידי זה מברר ניצוצות משם ועל ידי זה באין לארץ ישראל, עיין שם באריכות שזוהו סוד מה שישראל מפורין עכשיו בגלות במקומות הרחוקים מהקדשה מאד. והנה זה העניין הוא דבר נסתר ונעלם מאד, ואי אפשר להבינו, כי אנו רואים שבמדינות הרחוקים מיישובות ישראל, כמו במדינות מאסקווע, נדחו לשם יהודים מעטים. ורדים בין הרבה עכו"ם יהודים מתי מעט. עד שיש עיירות הרחוקים יותר שאין נמצאים שם ישראלים כי אם אחד או שנים בעיר גדולה. והנה אנו רואים בעינינו שר' אלו היהודים הדרים במקומות כאלה רבם ככלם אינם צדיקים כלל והלוואי היו בינונים, כי הם רחוקים מאד מה' יתברך. ואי אפשר להאריך בזה, שלא לדבר על איזה מיישובות ישראל חס ושלוש, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון, ואם כן איך אפשר להבין זאת שעל ידי אנשים כאלו יתבררו הניצוצות מעמקי הקליפות כאלו, אבל באמת הוא נפלאות תמים דעים ואי אפשר להבין זאת.

והכלל, שעיקר הגלות הוא הגלות וההתרחקות מארץ ישראל שהיא כלל הקדשה, ועיקר הגלות הוא בשביל לברר הנדחים שהם הניצוצות שנדחו בעמקי הקליפות בבחינת (פסחים פז:): לא גלו ישראל בין העובדי כוכבים אלא כדי שיתווספו עליהם גרים, שזוהו בחינת הניצוצות המתבררים מעמקי הקליפות.

כי באמת לכאורה קשה להבין עניין הגלות שמחמת שחטאו ישראל בארץ ישראל גלה אותם משם לארץ העמים עד שיתקנו וישובו אליו ויביא לנו גואל צדקנו. והדבר קשה מאד: איך יהיה תקוה שבחוץ לארץ

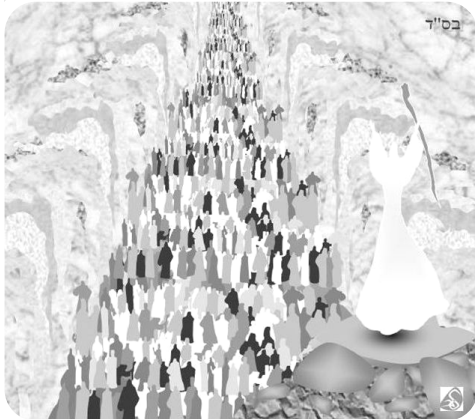
ישובו ישראל. ומה אם במקום חיותנו וקדשתנו שהוא ארץ ישראל ארץ הקדושה ששם עיקר קדשת ישראל וכו', אם שם התגבר על ישראל היצר הרע עד שהחטיאם, איך יהיה תקוה שבחוץ לארץ שהוא ארץ העמים אויר הטמא וכו', שם יתקנו וישובו ישראל? ואם כן חס ושלוש, אפס תקוה!! הלא ה' יתברך רוצה בתקנותינו ואינו חפץ לנקים בנו, רק כל הגליות והצרות הם בשביל תיקון, כמו שכתוב (דברים ד, כט): ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וכו'. אבל איך יתכן זה שבארץ ישראל לא בקשנו וחפשנו ודרשנו את ה' יתברך ובחוץ לארץ בארץ העמים נדרש ונבקש אותו? אבל באמת כל זה הוא נפלאות תמים דעים. והם מסתרי פלאותיו. וזוהו בחינת כל הירידות והנפילות העוברים על כל אחד מישראל לפי בחינתו ומדרגתו עד שיש הרבה שנפלו עד עמקי תהום תחתיות, אשר נדמה להם כי אפס תקוה חס ושלוש, בפרט עכשיו בסוף הגלות באחרית הימים האלה בעקבא דמשיחא, כאשר יודע כל אחד בנפשו נגעי לבבו ומכאוביו. ואף על פי כן סוף כל סוף כלם יתקנו ולא יהיה נאבד שום אחד מהם. כי ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. כי באמת יש לפעמים שדייקא כשהאדם מגיע למקום נמוך ורחוק מהקדשה מאד מאד, שם דייקא יתעורר בהתעוררות גדול לה' יתברך.

ויש בעניין זה כמה טעמים ובחינות וקצת מהם הוא מחמת שכשהיו ישראל בארץ ישראל הראה להם הקדוש ברוך הוא חבה יתרה. והיו מקרבים אליו מאד. ונדמה להם שכבר הם סמוכים לה' יתברך ולא בקשוהו יותר ונתרשלו בעבודתם. והבעל דבר חותר עליהם בכל יום ובכל עת ועל ידי זה התגבר עליהם עד שהחטיאם. וזוהו בחינת (שיר השירים ו, ה): הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני, ועין בפרוש רש"י שם שפרש שם עניין זה, שמר'ב חבה שהראה להם בבית המקדש, על ידי זה מרדו בו וכו',

עין שם. וזוהו עניין הנ"ל. וגם מחמת שכשהיו בארץ ישראל לגדל הקדשה של ארץ ישראל באיזה תנועה בעלמא שלא התנהגו בקדשה כראוי נמנו מאד. ועל ידי הפגם הזה נמשך פגם גדול יותר, כי עברה גוררת וכו' (אבות פ"ד), ועל ידי זה החטיאם הבעל דבר. וזוהו בחינת (מלכים א יז, יח): כי באת אלי להזכיר את עוני, שכנגד קדשת אליהו היא נחשבת כרשעה אף על פי שהייתה צדקת כמו שפרש רש"י שם. ובשביל זה הכרחו לצאת בגלות. ואז מגדל הרחוק שרואים גדל רחוקם מה' יתברך שנגלו ונפוצו בארץ העמים, באוויר הטמא, תחת ממשלת העובדי כוכבים, מתגברים נפשות ישראל ביותר לשוב לה' יתברך. וגם שם לגדל הטמאה של חוץ לארץ, תכף כשישראל עושים איזה עבודה בעלמא יקר בעיניו יתברך מאד מאד. אף על פי שאין עבודתם בשלמות, אף על פי כן יקר בעיניו מאד שבמקום רחוק וטמא כזה יתגברו לעשות אפילו העבודה הזאת. ועל ידי זה הוא מרחם עליהם ומושיעם.

וזוהו בחינת של כל הנופלים מעבודת ה' יתברך, שעל ידי כל מה שפוגמים איזה פגם, או שעוברים איזה עברה חס ושלוש, נופלים יותר ויותר. ואם כן מה יהיה הסוף וכי אפס תקוה, אך הכל על פי הנ"ל, שכשה' יתברך רואה שאיזה אדם מתרחק מעבודתו ופוגם איזה פגם או שעובר חס ושלוש איזה עברה אזי הקדוש ברוך הוא מרחק אותו ונופל יותר, כי הבא

לטמא פותחין לו (יומא לח:), אבל אם כן היה חס ושלוש אפס תקוה, ולא היה באפשר לשום אדם לשוב לעולם מאחר שכל פעם נופל יותר חס ושלוש, אבל ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו. כי כשהאדם נופל על ידי חטאים למקום הרחוק מהקדשה, אזי ה' יתברך מוזמין לו שם רמזים לפי אותו המקום ומוזמין לו איזה זכות שיכול לזכות בזה המקום הרחוק דייקא. וזוהו הנסיון והבחירה שלו. ואם יזכה שם לזכר בה' יתברך, ולעשות שם מה שיכול מה שמרמז לו ה' יתברך בכל מקום שהוא, בקל יוכל לשוב לה' יתברך, כי לפי המקום הזה יכול לזכות בעבודה קטנה לעשות נחת רוח ותענוג ושעשוע גדול לה' יתברך מה שלא היה זוכה במקום קדוש ביותר, כי ה'

יתברך מקבל תענוג ושעשוע גדול מאד כשעולה לפניו איזה עבודה ממקום הנמוך ורחוק מאד כמובן בדברי רבינו ז"ל כמה פעמים. בבחינת (זהר יתרו סט.): כד אתי יתרו ואמר: כי עתה ידעתי וכו' (שמות יח, יא), כדן אסתלק ואתייקר שמה דקדשא בריך הוא עלא ותתא [כשבא יתרו ואמר וכו', אז התייקר שמו של הקדוש-ברוך-הוא למעלה ולמטה].

וזוהו סוד גלות ישראל בכלל. ובפרטיות הנפילות של כל אחד ואחד כני"ל שזוהו עיקר הגלות. כי כל מה שנופל למקום נמוך ורחוק מהקדשה יותר יש לו שם איזה עבודה ונחת רוח לעשות לה' יתברך, מה שאינו זוכה לזה אפילו צדיק גדול, ועל ידי זה מעלה כל הניצוצות והקדשות שנפלו לשם למקום הטמא הזה. כי יש כמה וכמה ניצוצות הקדשות שנפלו משנים קדמוניות הרבה לעמקי עמקי הקליפות מאד מאד. ומחמת שמנחים ביון מצולה בעמקי תהומות מאד מאד בודאי אין מי שיכנס לשם להעלותם. ועל כן כשמזדמן אדם שחטא עד שנפל לשם חס ושלוש, תכף כשמזכיר את עצמו בה' יתברך, ונתעורר לעבד את ה' יתברך באיזה עבודה בעלמא שהוא יכול לעשות שם לפי מקומו הנמוך, אזי מתדבקים בו כל אלו הניצוצות, ומעלה אותם משם. ובזה עושה נחת רוח ותענוג גדול לה' יתברך בלי שעור. וזוהו בחינת היהודים הנדחים בארבע כנפות הארץ במקומות הרחוקים מישראל, כי יש שם ניצוצות מאלפים שנים שמנחים שם בגלות וצער גדול מאד, שאם היו מריחים שם ריח בעלמא של ישראל היו מחיין עצמן מאד. ועל כן תכף שנכנס לשם איזה ישראל בעלמא, אפילו פושעי ישראל אף על

אלה אלהים יראים
נְהַיְתָה נְהַיְתָה נְהַיְתָה מְאוֹמֵן
אֲנִי הָיִיתִי לֹא הָיִיתִי ...

פי שחטא ישראל הוא (סנהדרין מד.) ואף על פי כן יש ישראל נקרא עליו, אזי תכף כשאלו הניצוצות הקדושות מריחין ריח של ישראל הם מתעוררים ומתדבקים בו. ואף על פי שעדין אי אפשר להם לעלות מחמת שזה האיש בודא אין לו כח להעלותו — ועל כן על פי רב נופל על ידם יותר מחמת רבוי הקליפות הנאחזין באלו הניצוצות כידוע — אף על פי כן מאחר שעל כל פנים מחזיק עצמו בדת ישראל, ואינו ממיר דתו לגמרי חס ושלו, ונקרא עליו שם ישראל, זה בעצמו יקר מאד בעיני ה' יתברך, ויש לה' יתברך תענוג ושעשוע גדול מזה, עד שסוף כל סוף יעלה זה האיש משם, ויעלה עמו כל הניצוצות הנ"ל משם, ועל ידי זה יתקן כל חטאיו מאחר שעל ידו דייקא עלו הניצוצות האלו מה שלא היו יכולין לעלות על ידי שום איש כשר שבועלם, כי מי היה נכנס למקום טמא ומלכלך כזה. והעיקר הוא על ידי כח הצדיק הגדול האמתי שיש לו כח להעלות כל אלו האנשים עם הניצוצות שנתדבקו בהם מכל המקומות הנמוכים אפילו מעמקי עמקי תהום תחתיות, אפילו מיון מצולה ואין מעמד. ועל כן כל זמן שהאדם משתדל ומחפש ומבקש להתקרב לצדיקי אמת יש לו תקוה לעולם יהיה אידך שיהיה. אפילו אם נפל מאד אלפים ורבות פעמים. כי בכח הצדיק יכול להיות שעל ידי דבר אחד ונחת רוח אחד שיעשה לה' יתברך במקומו הרחוק כזה יתקן הכל ויעלה עמו כל הניצוצות ממקומות כאלו, מה שלא היו יכולים לעלות על ידי שום אדם אחר וכנ"ל. ובשביל זה צריך האדם לסבל טלטולים ויסורים הרבה קדם שבא לארץ ישראל, הכל בשביל ברור הניצוצות הנ"ל שכלם צריכים להתקבץ לארץ ישראל. ועל ידם דייקא וזכין לבוא לארץ ישראל. כי בכל מקום שמסבב לבוא לשם בשביל לבוא לארץ ישראל הוא מברר הניצוצות משם מאחר שכל כוונתו שהולך ומסבב שם הוא בשביל לבוא לארץ ישראל, ששם קבוץ כל הניצוצות, ואזי זוכה לבוא עם כל אלו הניצוצות לארץ ישראל, בבחינת: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו'. והביאך ה' אלקיך אל הארץ. והכל בכח הצדיק שעל ידו דייקא באין לארץ ישראל. ועוד יש בזה דברים הרבה. ודי בזה למסתכל על האמת לרחם על עצמו ולשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא, כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמי לעולם (לקוטי הלכות - הלכות ברכת הריח וברכת הודאה ד' - אות מ"ה).

סיפור

ידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה. והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוהו. ולכל אחד נדמה כאילו הוא אוהו מה שהוא מתאוה. ועל כן הכל רצים אחריו כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ. ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום. כמו כן ממש היצר הרע שהוא מרמה כל העולם והכל רצים אחריו ומרמה לכל אחד ואחד עד שנדמה לכל אחד ואחד כאילו יש בידו מה שהוא חפץ כל אחד כפי שטותו ותאוותו. ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום כי אין מי שימלא תאוותו אצלו. גם נדמו כל התאוות של העולם כמו עמודי אור הנכנסין בבית מן אור החמה כנראה בחוש שהם נדמין לעמודים מחמת הזריחה של החמה. וכאילו רוצים לתפס אותן העמודי אור שתופסים וחוטפים ואין בתוך היד כלום, כך הם כל התאוות של עולם הזה.

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)
[רבי ישראל הגיע לבקר חולה במרכז הארץ - המשך]
 ... השם יתברך יתן לך אריכות ימים ושנים טובות ושתעבד השם באמת - זה העיקר. השם יתברך יעורר רחמים גדולים שתזכה להתקרב להאמת באמונה, שיהיה אמת. אבל חוץ מזה הכל שקר. כי כשלא מאמינים בשם - זה הכל שקר. כפירה זה שקר. וזה... אמונה זה אמת! העיקר הוא אמת, להאמין בשם ובתורה. צריכים להתחזק באמונה אז תראה גדלות, תראה גדלות. רק להגיד, לשיר, נַחַם נַחַם נַחַם מאומן, לרפואה שלמה ברגלים ובכל הגוף. יהיה לך הכל חדש. רבנו הקדוש הוא פותח ונותן לב חדש, הוא נותן רגלים חדשים, הכל חדש. רק חזק ואמץ באמונה, בעבודת השם, בהאמת. הכל בכח רבנו הקדוש. הכל להפך, הכל לטובה, הכל לטובה!
 כדאי להתחזק באמונה, ולהזכיר רק השם נחמן, נַחַם נַחַם נַחַם מאומן, אמת כזה אין בעולם! אור כזה - אין בעולם!
 נַחַם נַחַם נַחַם מאומן - זה גילה רבנו הקדוש...
 היה כדאי כל המחלה, כל המחלה היה כדאי כדי לשמע מה ששמענו היום מרבנו, מה נַחַם. השם יתן לך רפואה שלמה מן השמים בלא רופאים ובלא נתוח, רפואה וישועה וכל טוב. "יש עניין שנתהפך הכל לטובה", המחלה תתהפך לטובה, כן.
 רק נַחַם נַחַם נַחַם מאומן...
 תסביר גם למשפחה, אין לנו מה לדאג, יש לנו רבי כזה שהוא נותן לנו כל הרפואות וכל הישועות. תלמד את כל החברים שישירו נַחַם נַחַם נַחַם

מאומן, זה המפתח לכל הרפואות, לכל הישועות ולכל מה שצריכים, מפתח! כן, להגיד כל היום נַחַם - זה המפתח לכל הרפואות, לכל הישועות, זה הכל, הכל!

כל אחד יש לו צרות, הוא צריך ישועות, אז יחזור ויאמרו נַחַם נַחַם נַחַם מאומן, שיצאו מהצרות. תזכיר בכל עת צרה ובכל עת ובכל שעה נַחַם, תשיר את זה בשיר בשמחה, זה דבר קל, זה לא עולה כסף, מוכן ומזמן, כן. וזה העיקר הכל, כי העיקר הוא רבנו רבי נחמן. רק להגיד בפה נַחַם, לשיר בשמחה - נַחַם, ועל-ידי זה יתקברו לרבנו וזה עיקר הגאֵלה.
 נַחַם נַחַם נַחַם בזה תלוי הכל - כל הגאֵלה, וזה מסגל לכל אחד בכלל ובפרט, לכל אחד שיתפלל ויגיד בפה: "זכות רבנו הקדוש יגן עלינו ועל כל אחד מישראל, זכות נַחַם נַחַם נַחַם מאומן".

יש לו לרבנו הקדוש הכל, הוא המפתח של כל הרפואות וכל הישועות. רק תשיר, תשיר תמיד ותאמר בפה כל היום נַחַם נַחַם נַחַם מאומן. בבית יש ילדים? שישירו נַחַם נַחַם נַחַם מאומן. תשירו, תשירו כל היום נַחַם נַחַם נַחַם מאומן. יש בו כל הרפואות שלנו וכל הישועות שאנחנו צריכים, תכף ומיד! רק אמונה.

לכתב, לרשם: נַחַם נַחַם נַחַם מאומן, שמה יש הכל - הרפואות והישועות וכל מיני תרופות וכל מיני טובות, כל מה שאתם צריכים יש לו, כל טוב. נַחַם נַחַם נַחַם מאומן. תרשמו את זה ותשירו בבית בכל פעם, נַחַם נַחַם נַחַם מאומן...

ברוך השם, אני שמח שזכית לשמע כמה דבורים מה שאי אפשר לדבר בפה. אשריך שזכית לשמע מפלאות כאלה, פלאות כאילו שאין בעולם פלאות כאלה. כל הדרך אני התפללתי בשבילך ואמרתני הניגון נַחַם.

נו, אתה מרגיש יותר טוב? נַחַם - אז כבר הכל טוב, רק נַחַם נַחַם נַחַם מאומן, זהו הכל. כל התורה וכל ישראל וכל... הכל. כל הרפואות וכל הישועות של כל אחד ואחד, הכל בדבור אחד!

אל תשכח את זה, תמיד יהיה לך במח, בלב, נַחַם נחמן מאומן. הוא מהפך הכל. מהפך, מהפך, מהפך... (ההמשך יבוא)

(לקוטי עצות - דעת, לח-לט)

עצות והפילות

הגבוהי קומה על-פי-ר'ב הן כסילים.

צריך לשמר את עצמו מאד מרובי חכמות, שלא יהיה חכמתו מרבה ממעשיו. כי עיקר חזוק הלב, שיתקרב אל האמת להשם יתברך ולתורתו הקדושה, הוא רק על-ידי מעשים טובים. אבל מי ששכלו יותר ממעשיו הטובים, אין כח בלבו להכיל את שכלו בקדשה כראוי, ואז על-ידי השכל הוא מחטיא ביותר. על-כן צריך להתרחק מרובי חכמות של הבל שהם חכמות העולם, וביותר צריך להתרחק מחכמת הפילוסופיא; רק לבטל את שכלו נגד אנשי-אמת שהולכים בדרך האמת כפי מה שקבלנו מרבותינו ז"ל.

... חס וחמל עלינו והצל את שארית עמך ישראל מכל הכתות של המחקרים והפילוסופים הצדים נפשות לפרחות לבאר שחת, ולא יעלה ולא יבא ולא יגיע ללבנו וללב כל עמך בית ישראל שום צד סברה מסברותיהם, ולא שום דעה ומבוכה מדעותיהם וממבוכותיהם, ולא שום בלבול וקשיא מקשיותיהם. רק תזכנו להרבות בתורה ובמעשים טובים בתמימות ובפשיטות גמור כל ימינו לעולם, ונשליך כל החכמות אחרי גוננו, ונסמך על אמונה לבד כמו שקבלנו מאבותינו הקדושים. ויהיו מעשיו הטובים מרבים מחכמתו. ותתן לנו כח להכניע ולשבר ולבטל ולעיקר ולכלות את כל דעות הזרות של כל המחקרים והפילוסופים, וזוכה להפך את לבם אל האמת שישבו קלם לאמונתך הקדושה והטהורה והתמימה (לקוטי תפילות א - מתוך תפילה נה).

(ספר אגני הנחל - חלק ב - מכתב צו)

מכתב

לכבוד עטרת ראשי ועטרת האמת עטר לראשו וכתר עמו ברית עולם, אשר בו בחר ה' מכל ישראל והעיר את רוחו והבעיר את לבבו כאש בוערת להבעיר ולהדליק ולהלהיב לבבות ישראל אל הנחל נובע, שהוא גואל ומושיע ישראל בדור הזה ולדורי דורות.

ה' יתברך מתהדר ומתפאר בו בכל נקודותיו הטובות והעיקר בהנקה העליונה, שמתאוה בכל לבו לחסות תחת כנפי הצדיק החכם המנהיג האמת, שהוא עיקר חיותו וחיות ושושן כל הבריאה לדורות.

על-ידי התקרבות לצדיק האמת, אנו מבטלין בזה דעת הכופרים והאפיקורסים שרוצים להשוות תורתנו הקדושה כשאר למודי הדתות חס ושלוש שהם רק בשכל האנושי, ועל-כן אומרים טעמים של הבל על מצוות תורתנו הקדושה, כאילו קלם על פי שכל אנושי חס ושלוש, והבל יפצה פיהם כי דתנו לא ישוה לדתיהם. כי תורתנו הקדושה היא אחדות אחד עמו יתברך אשר אין חקר לתבונתו, ודבריו חיים וקיימים לעד ומחיין כל העולמות בכל עת ורגע, והם מתחדשים בכל יום ובכל עת על-ידי הצדיק האמת שמכניס קיום התורה, שזה העיקר.

שבת שלום!